
A MANERA DE PRESENTACIÓ

Joan Ràfols Casamada
President de la ICEA

Els romans, uns dels nostres avantpassats en el temps i en la història del que ara coneixem com a Catalunya (i més extensament com a Països Catalans), tenien una dita molt encertada a l'hora d'establir prioritats en la satisfacció de les necessitats humanes: *Primum vivere, deinde philosophare*. És a dir, que abans de tot el que li cal a l'home és satisfer les seves necessitats bàsiques més elementals, i és evident que una de les més bàsiques i més imprescindibles és la de l'alimentació. I conseqüentment, això significa la de l'aprovisionament d'aliments, bé sigui per la via directa de la predació, pròpia del Paleolític, o per la seva producció, a través de l'agricultura i la ramaderia, iniciades amb la primera gran revolució agrícola humana, la del Neolític, ara fa, a tot estirar, als voltants d'uns onze mil anys.

Sense menjar, sense alimentar-se, per més que un tingui vocació d'espirit pur, per més que un desitgi assimilar-se a la més simple matèria angèlica, no hi ha vida possible. I sense vida, no hi ha raciocini, no hi ha estudi i no hi ha filosofia possible. El que passa, però, és que una vegada solucionat el problema de «la supervivència quotidiana, [que] constitueix la primera i ineludible necessitat de l'home»,¹ les seves capacitats (i inquietuds) pensants tenen molts camins per escollir.

Les clàssiques preguntes de qui som, d'on venim i on anem són algunes de les quals més atenció han despertat entre els humans, i que més pàgines han omplert, amb resultats que són com a mínim decebedors en una immensa majoria dels casos, si és que no són descaradament fal·laços i tendenciosos, al servei, molt sovint, dels poders establerts. En certa manera, resulta més asèptic, correcte i honrat, i no per això menys gratificant, dedicar-se al que és precisament condició necessària, encara que no suficient, per poder pensar, raonar i filosofar, és a dir, pensar, investigar, raonar i, en definitiva, filosofar sobre l'alimentació humana i sobre els aliments i la seva producció. Això és precisament el que està fent des de fa

1. Massimo MONTANARI, *El hambre y la abundancia: Historia y cultura de la alimentación en Europa*, Barcelona, Crítica, 1993, p. 11.

més de vint-i-cinc anys la Institució Catalana d'Estudis Agraris, la nostra benvolguda ICEA.

I aquesta és precisament la primera finalitat de la ICEA, tal com s'exposa a l'apartat *a)* de l'article 2 dels seus Estatuts: «L'estudi de les diferents temàtiques de l'agricultura, la ramaderia, l'agroindústria, la forest catalana i totes les activitats relacionades en tots els seus aspectes: científic, tècnic, social, econòmic, jurídic, històric, cultural i divulgatiu». És clar que amb aquesta primera i principal finalitat de la Institució no s'esgoten els seus objectius, i pensant que després de l'estudi s'ha de passar a l'acció, convé recordar el que en aquest sentit s'expressa a l'apartat *b)* de l'esmentat article 2, que és el que segueix: «Fomentar, promoure i desenvolupar tot tipus d'investigació que contribueixi al millor coneixement i progrés de les activitats agràries i forestals catalanes».

A les pàgines de la publicació que ara teniu a les vostres mans, aquest número extraordinari dels *Quaderns Agraris*, monogràficament dedicat a commemorar els vint-i-cinc primers anys de la Institució, hi trobareu explicacions sobre moltes de les coses que s'han fet durant aquests vint-i-cinc llargs anys de vida de la ICEA. I és que se n'han fet moltes, de coses, i moltes de molt i molt ben fetes! Són el resultat de la dedicació de les dones i dels homes socis de l'entitat, que durant aquest període han sabut tirar endavant un projecte comú que els unia i agermanava, i als quals hem de retre, globalment, l'homenatge que es mereixen. A tots ells, el nostre agraïment més cordial, profund i emocionat!

Arribar als vint-i-cinc anys d'existència d'una entitat com la nostra no és, però, res més sinó arribar a un punt i seguit de la seva història, que no ha de significar en absolut una relaxació dels nostres interessos ni de les nostres activitats, ni tan sols un moment d'autocomplaença i de cofoisme esterilitzadors. La celebració d'aquest aniversari, que sí que és un motiu de joia i alegria per a tots, i el repàs del que s'ha fet fins ara, han de ser un estímul per al futur, que ens motivi per fer més coses, i encara millors. És bo això de repassar la història de la nostra Institució, per veure que no tot han estat flors i violes en els primers anys de la seva vida. És bo també saber que aconseguir l'aixopluc de l'Institut d'Estudis Catalans, i passar a ser-ne una de les seves societats filials, va ser feina molt difícil, que hem d'agrair per sempre més a aquells que van treballar amb insistència i energia fins a assolir l'estatus actual, els avantatges del qual ara tots gaudim.

I és bo també ultrapassar en el nostre repàs històric el que són els límits estrictes de la ICEA per projectar-nos cap als més extensos del què és i ha estat l'agricultura, en el sentit més ampli de la paraula, en la història del nostre país. No oblidem que «l'avui procedeix de l'ahir, i el demà sorgeix de l'a-

vui».² I en qüestions tan importants com són l'alimentació humana i la corresponent producció d'aliments, que en definitiva equival a dir l'agricultura i les activitats connexes amb ella, hauríem de tenir sempre molt presents les paraules de Léon-Ernest Halkin, professor a la Universitat de Lieja, quan diu que «Com millor hom coneix el seu passat, menys n'és el seu esclau.»³

Ara, quan deixem enrere els primers vint-i-cinc anys de vida de la ICEA, hem d'afrontar el futur amb alegria, optimisme i entusiasme. Podríem dir, i pensar, que la feina grossa i més difícil ja està feta, però això no significa que la que ens espera sigui fàcil i menys costosa. Entre tots hem d'anar tirant endavant pel camí del progrés i la millora, no tan sols de la nostra Institució, sinó també de la nostra societat catalana en general, cada vegada més immersa en la mundialització (com diuen alguns autors per fugir de la *globalització*), que cada dia que passa és, i serà, més present en tots els àmbits de la vida humana.

A tots els que han col·laborat, i col·laboren, en les tasques de la ICEA, i a tots els que, en un futur més o menys pròxim, hi col·laboraran, el nostre agraïment més sentit, cordial i profund. I a tothom, més en general, que sigui per molts anys que puguem anar gaudint d'una ICEA plena de facultats, plena d'activitats, i amb una veu tan potent que es faci sentir pertot arreu!

ICEA: que sigui per molts molts anys!

2. Paraules de Jacques LE GOFF que surten al prefaci del llibre de Massimo MONTANARI, p. 7, citat a la nota al peu anterior.

3. La frase original, recollida pel ministre president de la regió de Valònia, Robert Collignon, citada en el discurs inaugural del XXth International Congress of History of Science (Lieja, juliol 1997), diu així: «The better one knows his past, the less one becomes its slave.»